

รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น
อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

A Model for Promoting Moral and Ethical Behavior Among Local Politicians
in Thawat Buri District, Roi Et Province

สยามพร พันธุ์ไชย

พระครูสุตวรธรรมกิจ

สุกานดา จันทาวรีย์

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Siamporn Phanthachai

Phrakhrusutaworathammakit

Sukanda Chantawaree

Roi Et Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: siamporn.pan@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ: 9 สิงหาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 21 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 25 สิงหาคม 2568

Received: August 9, 2025; Revised: August 21, 2025; Accepted: August 25, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น รวมถึงพัฒนารูปแบบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบดังกล่าว โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักการเมืองท้องถิ่นจำนวน 218 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และพบว่าปัจจัยทั้ง 10 ด้านสามารถพยากรณ์คุณธรรมจริยธรรมได้ถึงร้อยละ 77.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) การสร้างจิตสำนึกภายในจิตใจ เช่น การอบรมปณิธาน การส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต และการมีแบบอย่างที่ดีทางจริยธรรม และ 2) การบูรณาการหลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น การใช้หลักธรรมเสริมสร้างความเมตตา การมีจิตใจสงบ และการยึดมั่นในความเสียสละเพื่อส่วนรวม โดยผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมากในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้ จึงสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

คำสำคัญ: รูปแบบการเสริมสร้าง; คุณธรรมจริยธรรม; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

This research study, entitled A Model for Promoting Moral and Ethical Behavior Among Local Politicians in Thawat Buri District, Roi Et Province, aims to examine the levels and factors influencing the morality and ethics of local politicians, as well as to develop and evaluate the appropriateness of such a model. The study employed a sample of 218 local

politicians and 12 key informants. The results revealed that the overall moral and ethical standards of local politicians were at a high level ($\bar{x} = 3.63$). Moreover, ten predictive factors could explain 77.30% of the variance in moral and ethical behavior, with statistical significance. The developed model for promoting moral and ethical values comprises two main components: 1) Internal Moral Awareness Development, which includes moral training from an early age, promoting honesty and integrity in public service, and having good role models; and 2) Integration of Buddhist Principles, such as applying Dhamma teachings to cultivate compassion, mental calmness, and selflessness for the public good. According to expert evaluations, the model was rated highly appropriate in all aspects, particularly in terms of accuracy and feasibility. Therefore, the model is considered highly applicable and effective for fostering moral and ethical behavior among local politicians.

Keywords: Model for Promoting; Moral and Ethical Behavior Among; Local Politicians

บทนำ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นคู่กับสังคมของแต่ละประเทศเป็นเวลานาน เกิดได้ในหลากหลายรูปแบบหลากหลายลักษณะ หลากหลายกลุ่มคนหรือสาขาอาชีพ ไม่เว้นแม้แต่ข้าราชการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นดังจะเห็นข่าวการทุจริตต่อหน้าอยู่เป็นระยะ มีผลทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม บางครั้งกระทำความผิดบางอย่างไม่จัดว่าเป็นการทุจริตคอร์รัปชันโดยตรงแต่อาจหมิ่นเหม่ต่อการครหาว่าขาดไปซึ่งคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้ล้วนแต่เกิดจากปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่ขับเคลื่อนโดยผู้มีอำนาจเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ทับซ้อน มีความสอดคล้องกันในแง่ของการกระทำที่เราสามารถเรียกการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหนึ่งในพฤติกรรมที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน ส่วนใหญ่มักพบว่ากระบวนการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละเลยไม่ปฏิบัติหรือไม่ทำตามระเบียบฯ และอ้างว่าไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการให้จัดทำและไม่จัดทำ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนเรื่องในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จัดทำ อันเป็นผลก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความหมายของการทุจริตคอร์รัปชัน ในความจริงแล้วเป็นคำเดียวกัน โดยทุจริตนั้นตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Corruption” ซึ่งคำว่า “ทุจริต” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า ความประพฤติชั่ว ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกาย เรียกว่า กายทุจริต ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วาจาทุจริต ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนหรือผู้อื่น (ณัฐดนัย แก้วโพนงาม, 2557: 1-12) ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ทำให้ตนเองได้ประโยชน์ แต่เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม จากความหมายนี้แสดงให้เห็นว่า การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมนั้น เป็นการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งหมายความว่า

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) เป็นการทุจริตคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่งนั่นเอง การคอร์รัปชัน (Corruption) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า Corruption เป็นคำที่รู้จักกันดีมานานแต่ความหมายแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ใช้ หลักการหรือมุมมองด้านศีลธรรม การเมืองหรือด้านเศรษฐกิจ ในมุมมองของการกระทำนั้น คอร์รัปชันถือเป็นอาชญากรรม (crime) ประเภทหนึ่ง ในบางกรณีคอร์รัปชันอาจจะถูกมองในความหมายที่แคบและต่างจากการโกง ยักยอก รีดไถ การชู้ โดยมองว่า คอร์รัปชันเป็นการกระทำของคนสองฝ่ายที่หาประโยชน์ร่วมกันจากฝ่ายที่สาม เช่น การติดสินบนหรือหมายถึง การฉ้อราษฎร์บังหลวง เบียดบังเอาโดยอำนาจหน้าที่ราชการ ซึ่งก็มีการโต้เถียงกันว่า คำว่า ฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นมีความหมายที่แคบมากกว่าคำว่าคอร์รัปชัน เพราะคำว่าฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สินของรัฐและสาธารณะเท่านั้น ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แปลคำว่า การทุจริตและพฤติกรรมมิชอบในวงราชการให้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า corruption นั่นเอง (จิราพร บาริศรี, เจนรบ พลเดช, ผ่องพรรณ มุริกันนท์, 2566 : 84-90) กระบวนการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละเลยไม่ปฏิบัติหรือไม่ทำตามระเบียบฯ และอ้างว่าไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการให้จัดทำและไม่จัดทำ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนเรื่องที่ถูกมององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จัดทำ อันเป็นผลก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ณัฐนัย แก้วโพนงาม, 2557: 1-12) ความหมายของการทุจริตคอร์รัปชัน ในความจริงแล้วเป็นคำเดียวกัน โดยทุจริตนั้นตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Corruption” ซึ่งคำว่า “ทุจริต” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า ความประพฤติชั่ว ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกาย เรียกว่า กายทุจริต ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วาจาทุจริต ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้ทำหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนหรือผู้อื่น (โกวิทย์ พวงงาม, 2553) ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ทำให้ตนเองได้ประโยชน์แต่เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม จากความหมายนี้แสดงให้เห็นว่า การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมนั้น เป็นการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งหมายความว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) เป็นการทุจริตคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่งนั่นเอง การคอร์รัปชัน (Corruption) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า Corruption เป็นคำที่รู้จักกันดีมานานแต่ความหมายแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ใช้ หลักการหรือมุมมองด้านศีลธรรม การเมืองหรือด้านเศรษฐกิจ ในมุมมองของการกระทำนั้น คอร์รัปชันถือเป็นอาชญากรรม (crime) ประเภทหนึ่ง ในบางกรณีคอร์รัปชันอาจจะถูกมองในความหมายที่แคบและต่างจากการโกง ยักยอก รีดไถ การชู้ โดยมองว่า คอร์รัปชันเป็นการกระทำของคนสองฝ่ายที่หาประโยชน์ร่วมกันจากฝ่ายที่สาม เช่น การติดสินบนหรือหมายถึง การฉ้อราษฎร์บังหลวง เบียดบังเอาโดยอำนาจหน้าที่ราชการ ซึ่งก็มีการโต้เถียงกันว่า คำว่า ฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นมีความหมายแคบกว่าคอร์รัปชัน เพราะคำว่าฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สินของรัฐและสาธารณะเท่านั้น ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แปลคำว่า การทุจริตและพฤติกรรมมิชอบในวงราชการให้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า corruption นั่นเอง (โกวิทย์ พวงงาม, 2559).

จังหวัดร้อยเอ็ด ถือได้ว่าการทุจริตจัดจ้างเป็นปัญหาอันดับหนึ่งจากสถิติการรับเรื่องร้องเรียนของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัญหาเรื่องร้องเรียนการทุจริตส่วนใหญ่ที่ได้รับเกี่ยวข้องกับ

จัดซื้อจัดจ้างเป็นอันดับแรกของราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นทั้งนี้เพราะการจัดซื้อจัดจ้างมีขั้นตอนต่างๆ มีความเสี่ยงที่ผู้เกี่ยวข้องจะสามารถหาช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ได้ ตั้งแต่เริ่มโครงการ จนถึงสิ้นสุดโครงการ เช่น การคิดโครงการเอื้อประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้ใดผู้หนึ่ง หรือ ไม่การพิจารณาอนุมัติมีการเรียกรับเงินผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือกำหนดราคาสูงเกินความเป็นจริง มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ประกอบการ มีเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์หรือตรวจรับไม่ถูกต้องไม่ครบถ้วน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน และการเบิกจ่ายงบประมาณอันนำไปสู่ความเสียหายแก่ระบบราชการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2561) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จำเป็นจะต้องทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตในภาครัฐให้ชัดเจนก่อนจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐได้ ตรงจุด ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตในภาครัฐของจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยอย่างยั่งยืนต่อไป (จิราพร บาร์ศรี, เจนรบ พลเดช, ผ่องพรรณ มูรินนท์, 2566, 84-90)

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีที่ตั้งอยู่ในเขต อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีหน้าที่ในการให้บริการวิชาการและผลิตงานวิจัยที่สามารถนำไปพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในการรับใช้สังคม ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ต้องดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ในการใช้เป็นต้นแบบการปฏิบัติงานสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอธวัชบุรี รวมทั้งพื้นที่อื่น ๆ ตลอดทั้งใช้เป็นต้นแบบแก่นักการเมืองในรุ่นต่อไป ให้มีแนวปฏิบัติที่ดีต่อไปในอนาคต อีกทั้งเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นองค์ความรู้หรือข้อมูลสารสนเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อประเมินรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบนั้น ทิศนา แคมมณี ได้กล่าวอธิบายความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบหมายถึง เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์ การใช้อุปมาอุปไมย หรือ จากทฤษฎี หลักการต่าง ๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (ทิศนา แคมมณี, 2545: 220) ส่วนมาลี สืบกระแสน์ กล่าวว่า รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่นระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูป

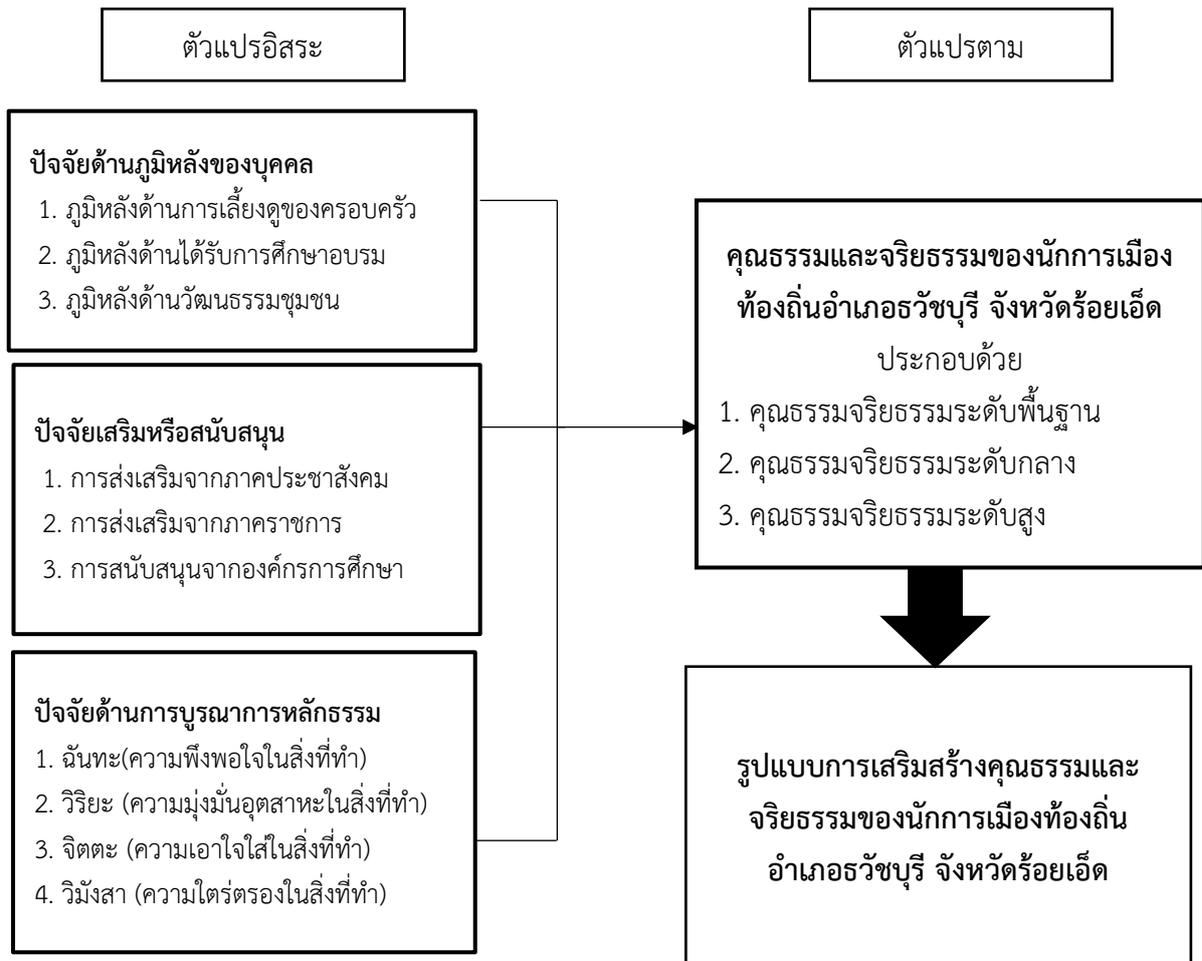
แผนภาพหรือเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ หรือสมการพหุนามหรือเขียนเป็นข้อความ จำนวน หรือ ภาพ หรือแผนภูมิหรือรูปสามมิติ (มาลี สืบกระแสด, 2552: 108-109) สำหรับ ญัฐศักดิ์ จันทร์ผล อธิบายว่า รูปแบบ หมายถึงโครงสร้างโปรแกรม แบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอน เวลาและเทศะ พิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใด ปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบนั้นๆ (ญัฐศักดิ์ จันทร์ผล, 2552: 124) สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สภาพลักษณะที่เป็นโครงสร้าง แบบ หรือแบบจำลอง ที่ครอบคลุม องค์ต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งได้รับการจัดการไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี แนวคิดหรือความ เชื่อต่าง ๆ ไว้เป็นขั้นตอน กระบวนการ รวมทั้งวิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่ช่วยให้เข้าใจได้ง่ายและเป็นที่ยอมรับ พร้อมทั้งจะได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพที่จะใช้เป็นแบบแผนไปสู่วัตถุประสงค์ได้

แนวคิดเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมือง คุณธรรม มีความหมายตามพจนานุกรมว่า “สภาพ คุณงามความดี” เป็นลักษณะหรือคุณสมบัติทางบวกที่ถือกันว่าดีงามทางศีลธรรม ฉะนั้นจึงได้รับยกย่องเป็น รากฐานของหลักการและสัจศีลธรรมดี คุณธรรมส่วนบุคคลเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นค่านิยมว่าส่งเสริมความ ยิ่งใหญ่โดยรวมและปัจเจก คุณธรรมเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงมาตรฐานทางศีลธรรม และเป็นรูปแบบของ ความคิดและการกระทำบนพื้นฐานของมาตรฐานทางศีลธรรม (นฤมล สิงห์รา, ออนไลน์) ส่วนคำว่า จริยธรรม ของนักการเมืองในระบบการเมือง ในความหมายที่เฉพาะเจาะจงนั้น ศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ประสิทธิรัฐสินธุ์ เห็นว่า จริยธรรม หมายถึง ความถูกต้องดีงาม สังคมทุกสังคมจะกำหนดกฎเกณฑ์กติกา บรรทัดฐานของตัวเอง ว่าอะไร เป็นสิ่งที่ดีงาม และอะไรคือความถูกต้อง โดยทั่วไปไม่ได้มีการเขียนเป็นกฎข้อบังคับให้สมาชิกทุกคน ต้องยึดถือปฏิบัติตาม ซึ่งหากมีการละเมิดจะถูกลงโทษโดยสังคมในขณะเดียวกัน (ญัฐดนัย แก้วโพงาม, 2557: 1-12) สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมนักการเมือง หมายถึง ลักษณะหรือคุณสมบัติทางบวกที่ถือกันว่าดีงามทาง ศีลธรรม ฉะนั้นจึงได้รับยกย่องเป็นรากฐานของหลักการและสัจศีลธรรมดี คุณธรรมส่วนบุคคลเป็นลักษณะ เฉพาะที่เป็นค่านิยมว่าส่งเสริมความยิ่งใหญโดยรวมและปัจเจก คุณธรรมเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงมาตรฐาน ทางศีลธรรม รวมไปถึงบรรดาความถูกต้องดีงาม สังคมทุกสังคมจะกำหนดกฎเกณฑ์กติกา บรรทัดฐานของ ตัวเองว่าอะไร เป็นสิ่งที่ดีงาม และอะไรคือความถูกต้อง โดยทั่วไปไม่ได้มีการเขียนเป็นกฎข้อบังคับให้สมาชิกทุก คนต้องยึดถือปฏิบัติตาม ซึ่งหากมีการละเมิดจะถูกลงโทษโดยสังคมในขณะเดียวกัน

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง เหตุหรือปัจจัยอันจะก่อให้เกิดผล ต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมอันจะส่งผลต่อการที่จะทำให้ผู้คนในสังคม ในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นในอำเภอวิชัยบุรีเป็นผู้ที่ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมมาประกอบการทำงานเกิด ประสิทธิภาพสูงสุดต่อการให้บริการประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ปัจจัยด้านภูมิหลังของบุคคล ประกอบด้วย 1.1) การอบรมเลี้ยงดูของคนในครอบครัว 1.2) การได้รับการศึกษาอบรม และ 1.3) ภูมิหลังด้าน วัฒนธรรมในชุมชน, 2. ปัจจัยสนับสนุนหรือปัจจัยเสริม ประกอบด้วย 2.1) การส่งเสริมจากภาคประชา สังคม 2.2) การส่งเสริมจากภาครัฐหรือราชการ และ 2.3) การส่งเสริมจากองค์กรด้านการศึกษา, 3. ปัจจัยด้าน การบูรณาการหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย หลักอิทธิบาทธรรม 4 ประการหรือหลักธรรมอันจะนำไปสู่ ความสำเร็จนั่นเอง ประกอบด้วย 4.1) ฉันทะ (ความพอใจ) 4.2) วิริยะ (ความเพียร) 4.3) จิตตะ (ความเอาใจ จดจ่อ) และ 4.4) วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรอง) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในงานวิจัยฉบับนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 รูป/คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 218 คน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 218 คน (เก็บจากทุกหน่วยประชากร)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะการมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกได้เป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพหลัก 5) รายได้ต่อเดือน 6) บทบาทหน้าที่ในองค์กร และ 7) ภูมิลำเนา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับคุณลักษณะการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะการมีคุณธรรมจริยธรรม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) ทำการลงรหัสข้อมูลตามคุณลักษณะของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายถึงข้อมูลแบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับการมีคุณธรรมจริยธรรม จึงทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมน้อยที่สุด (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551: 335)

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์ สถิติสำเร็จรูปทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการมีคุณธรรมจริยธรรม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้น (Multiple Regression Analysis) (สำราญ มีแจ้ง, 2557: 31)

3. การสร้างรูปแบบโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน เพื่อร่วมสร้างรูปแบบ โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ แล้ว Coding ถ้อยคำสำคัญ จากนั้นสรุปเรียบเรียงถ้อยคำใหม่ โดยการอธิบายขยายความเพื่อให้เกิดความชัดเจน

4. การประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์การประเมินรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบ โดยใช้หลักการของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพการประเมินเพื่อยืนยัน โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1. ด้านความเป็นไปได้

(Feasibility) 2. ด้านความเหมาะสม (Propriety) 3 ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) 4. ด้านความถูกต้อง (Accuracy) จำนวน 21 คน ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ระดับคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับพื้นฐาน	3.87	0.91	มาก
2 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับกลาง	3.49	0.41	มาก
3 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับสูง	3.43	0.84	มาก
โดยรวม	3.63	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$ S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0.91) รองลงมา คือ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับกลาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$ S.D. = 0.41) และลำดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับสูง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$ S.D. = 0.84) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ตัวพยากรณ์หรือปัจจัยพยากรณ์ 9 ปัจจัย สามารถพยากรณ์การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ การบูรณาการหลักวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) (X_{10}) การบูรณาการหลักฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) (X_7) ปัจจัยด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจากภาคประชาสังคม (X_4) ปัจจัยด้านภูมิหลังเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชน (X_3) การบูรณาการหลักจิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) (X_9) ปัจจัยด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจากภาครัฐหรือราชการ (X_5) การบูรณาการหลักวิริยะ (ความเพียร ขยัน อุตสาหะ บากบั่น เอาธุระ) (X_8) การสนับสนุนจากองค์กรการศึกษา (X_6) และภูมิหลังด้านการเลี้ยงดูของครอบครัว (X_1) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .349, .256, .198, -.186, .176, -.130 .128 .175 และ .168 ตามลำดับ สามารถสร้างสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.206 + .349 X_{10} + .256 X_7 + .198 X_4 + .186 X_3 + .176 X_9 + .130 X_5 + .128 X_8 + .175 X_6 + .168 X_1$$

2. สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .349 Z_{10} + .256 Z_7 + .198 Z_4 - .186 Z_3 + .176 Z_9 + .158 Z_5 - .139 Z_8 + .175 Z_6 + .168 Z_1$$

3. รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีองค์ประกอบ 2 ส่วน ร่วมกันเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 การสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นภายในจิตใจ ประกอบด้วย 1. การอบรมบ่มนิสัยที่เกิดขึ้นในวัยที่เหมาะสม, 2. การได้รับการศึกษาอบรมถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน, 3. นักการเมืองควรมีความเสียสละไม่เห็นประโยชน์ตนมากกว่าส่วนรวม, 4. การสร้างแบบนักการเมืองที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่าง, 5. นักการเมืองมีสภาพจิตใจที่มีความเข้มแข็ง โดยมีกำลังใจที่เข้มแข็งไม่ย่อท้อต่อสิ่งเร้าให้กระทำ ความผิด และ 6. คุณธรรมจริยธรรมในจิตใจย่อมสามารถดูได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาด้วย เช่น การไม่คิดทุจริต การละอายต่อบาป ส่วนที่ 2 การบูรณาการหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้าช่วยส่งเสริม ประกอบด้วย 1. การใช้หลักธรรมะของพุทธศาสนาจะช่วยให้ผู้คนมีจิตใจที่ดี มีความเมตตา เอื้ออาทรต่อผู้อื่น และการละอายต่อการทำบาป, 2. มีความเสียสละไม่เห็นประโยชน์ตนมากกว่าส่วนรวม, 3. การเป็นคนที่มีมออะไรรอบข้างในด้านดีจะกระตุ้นเสริมให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาในด้านที่ดี, 4. นักการเมืองท้องถิ่นควรฝึกฝนตนเองให้เป็นคนจิตใจสงบนิ่งโอปปาติกะมีมิตรไมตรีต่อเพื่อร่วมองค์กรและต่อประชาชน และ 5. นักการเมืองท้องถิ่นยึดมั่นและน้อมนำหลักธรรมมาใช้ในการสร้างพลังตนเองในทางบวกและพยายามมองข้ามสิ่งที่เป็นเรื่องไม่ดีออกไป

ผลการประเมินรูปแบบ รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมระดับมาก

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นที่มีต่อคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมา คือ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับกลาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$) และลำดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมระดับสูง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่นของอำเภอธวัชบุรียังเป็นผู้มียึดมั่นในการดำรงตนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่อหน้าผู้อื่นโดยการอาศัยหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาคอยควบคุมพฤติกรรมการประพฤติปฏิบัติตน ให้เป็นที่เคารพนับถือซึ่งประกอบด้วยหลักธรรมหลายๆหลักธรรมมาบูรณาการร่วมกันเพื่อใช้ดำเนินชีวิตได้ อาทิเช่น หลักพรหมวิหารธรรม, หลักสังคหวัตถุธรรม, หลักทศพิธราชธรรม, หลักธรรมคุ้มครองโลกอยู่ในระดับที่น่าพอใจที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์ประสิทธิ์ ปสิทธิโก (แสนดวง) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริม

คุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้ 1. การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก พร้อมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวรีย์ แสงจันทร์ (2562) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 32 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมและรายด้านมีจรรยาบรรณในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนิสากอมะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติตนด้านจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านจรรยาบรรณต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนระดับความต้องการในการ พัฒนาตนเองด้านจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการพัฒนาด้านจรรยาบรรณ ต่อสังคม ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และต่อผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สำหรับแนวทางการส่งเสริม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาดตนเองให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่คุรุสภากำหนดอย่างต่อเนื่อง ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้บริหาร สถานศึกษา ควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านจรรยาบรรณ ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรม และด้าน จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

2. สำหรับผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอห้วยซบู่ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวพยากรณ์ทั้ง 10 ปัจจัยกับคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอห้วยซบู่ มีค่าเท่ากับ 0.868 และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.773 แสดงว่าชุดของตัวพยากรณ์ทั้ง 10 ปัจจัยสามารถพยากรณ์คุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาวิทยาลัยผู้สูงอายุนเทศบาลตำบลคูเมือ ได้ร้อยละ 77.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (มีความเชื่อมั่น 99%) ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงกับพฤติกรรมกรรมที่มีคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอห้วยซบู่จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์ประสิทธิ์ ปสิทธิโก (แสนดวง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์ได้ดังนี้ 1. การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านหลักนิติธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้ ด้านการส่งเสริมด้านความพอเพียง ด้านการส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์ ด้านการส่งเสริม ด้านอุดมการณ์คุณธรรมและจริยธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ 2. ผลการเปรียบเทียบการ

ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวม

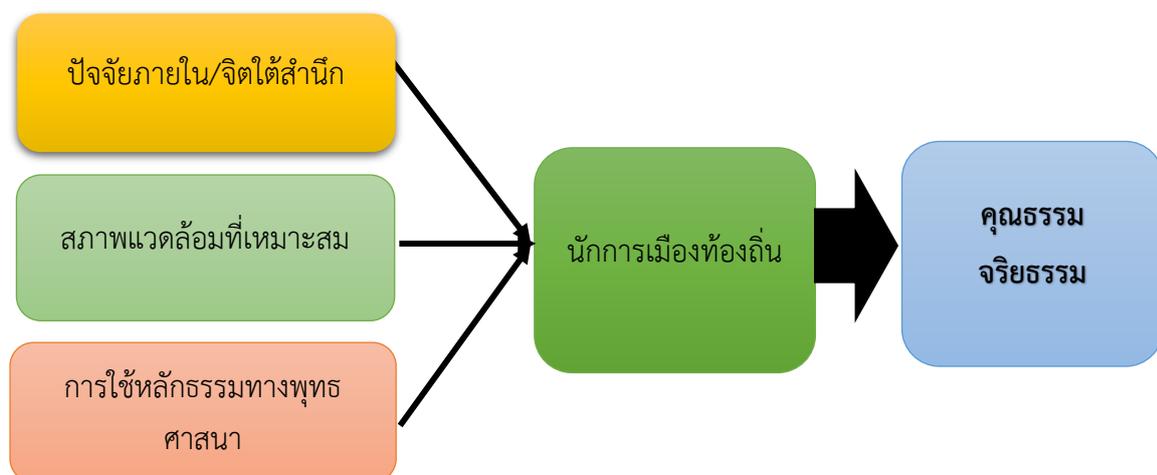
3. ผลการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีองค์ประกอบ 2 ส่วน ร่วมกันเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 การสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นภายในจิตใจ ประกอบด้วย 1. การอบรมปณิธานที่เกิดขึ้นในวัยที่เหมาะสม, 2. การได้รับการศึกษาอบรมถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน, 3. นักการเมืองควรมีความเสียสละไม่เห็นประโยชน์ตนมากกว่าส่วนรวม, 4. การสร้างแบบนักการเมืองที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่าง, 5. นักการเมืองมีสภาพจิตใจที่มีความเข้มแข็ง โดยมีกำลังใจที่เข้มแข็งไม่ย่อท้อต่อสิ่งเร้าให้กระทำความผิด และ 6. คุณธรรมจริยธรรมในจิตใจย่อมสามารถดูได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาด้วย เช่น การไม่คิดทุจริต การละอายต่อบาป ส่วนที่ 2 การบูรณาการหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้าช่วยส่งเสริม ประกอบด้วย 1. การใช้หลักธรรมะของพุทธศาสนาจะช่วยให้ผู้คนมีจิตใจที่ดี มีความเมตตา เอื้ออาทรต่อผู้อื่น และการละอายต่อการทำบาป, 2. มีความเสียสละไม่เห็นประโยชน์ตนมากกว่าส่วนรวม, 3. การเป็นคนที่ที่มองอะไรรอบข้างในด้านดีจะกระตุ้นเสริมให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาในด้านที่ดี, 4. นักการเมืองท้องถิ่นควรฝึกฝนตนเองให้เป็นคนจิตใจสงบนิ่งโอบอ้อมอารีมีมิตรไมตรีต่อเพื่อร่วมองค์กรและต่อประชาชน และ 5. นักการเมืองท้องถิ่นยึดมั่นและน้อมนำหลักธรรมมาใช้ในการสร้างพลังตนเองในทางบวก และพยายามมองข้ามสิ่งที่เป็นเรื่องไม่ดีออกไป ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่นของอำเภอธวัชบุรีนั้นสามารถนำเอารูปแบบๆ นี้ไปเป็นแบบในการดำเนินชีวิตการทำงานรับใช้ประชาชนได้อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถสร้างต้นแบบนักการเมืองที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับนักการเมืองรุ่นต่อไปได้ด้วย ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี ปิยภัณฑ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. กระบวนการจัดกิจกรรมของรูปแบบที่พัฒนามี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นรับรู้ (Perception) 2) ขั้นอภิปราย (Discussion) 3) ขั้นศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing) 4) ขั้นสะท้อนคิด (Reflective Thinking) 5) ขั้นสรุป (Conclusion) และ 6) ขั้นประยุกต์ใช้ (Application) 2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 2.1 นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ ทางคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัยและความประหยัด หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อรูปแบบๆ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านอรรถประโยชน์ และด้านความเหมาะสม กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบๆ ที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้นักการเมืองท้องถิ่นของอำเภอธวัชบุรีนั้นสามารถนำเอารูปแบบๆ นี้ไป

เป็นแบบในการดำเนินชีวิตการทำงานรับใช้ประชาชนได้อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถสร้างต้นแบบ นักการเมืองที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับนักการเมืองรุ่นต่อไปได้ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูวดี สุดสาย เนตร (2562) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามแบบแผน พฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า 1. ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่งควรจัดหาข้อมูลสารสนเทศและ สสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาความต้องการอัตรากำลังคน เพื่อ วางแผนอัตรากำลังให้เหมาะสมกับ ภาระงานและใช้หลักคุณธรรมในการพิจารณาผลงาน จัดให้มีการ เผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่มีผลงานดีเด่น ให้สาธารณชนรับรู้, 2 ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ควรจัดประชุมคณะกรรมการการศึกษาเพื่อจัดกรอบ อัตรากำลัง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินการสอบคัดเลือกมีการประชาสัมพันธ์ ประกาศ การสอบคัดเลือก แจ้งหลักเกณฑ์ วิธีการอย่างเป็นทางการให้สาธารณชนรับทราบอย่างทั่วถึง, 3. ด้านการ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการควรส่งเสริมการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้ สามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส นำการพัฒนาตนเองของข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักสูตรการพัฒนาและนำไปขยายผลเพื่อให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ ในทางวิชาการหรือ วิชาชีพแก่ชุมชน และ 4. ด้านวินัยและการรักษาวินัยควรเปิดช่องทางให้คำปรึกษาปัญหา แก่บุคลากรใต้บังคับบัญชา เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัย ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาวินัยเพื่อให้เกิด ความ ตระหนักและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ช่วยกันสอดส่องดูแล ความ ประพฤติของครูผู้ช่วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” สรุปเป็นองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัย ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แผนภาพองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย

จากแผนภาพที่ 2 ผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” สรุปเป็นองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้ดังนี้ **1. ปัจจัยภายใน/จิตใต้สำนึก** คือการที่นักการเมืองมีทัศนคติหรือมีความละเอียดต่อการทำบาป ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวนักการเมืองอยู่ก่อนที่จะเข้าทำหน้าที่เป็นนักการเมือง อาจจะมาจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว สถานศึกษาหรือชุมชน ทำให้นักการเมืองท่านนั้นมีเจตคติที่ดีต่อการทำหน้าที่ที่เป็นคุณลักษณะการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองไว้คอยเตือนใจในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คดโกง เป็นต้น **2. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม** คือการที่สังคมสร้างวัฒนธรรมที่ดีไว้คอยประดับประดาการทำหน้าที่ของนักการเมืองให้มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายความว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำหน้าที่ของนักการเมืองมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำหน้าที่และคอยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักการเมืองท้องถิ่น ในที่นี้หมายความว่ารวมถึงการมีกฎหมายที่รัดกุมด้วยเช่นเดียวกัน **3. การใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา** คือ การที่นักการเมืองท้องถิ่นแต่ละคนได้ยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาคอยประดับประดาจิตใจตนเองให้มีสติในการทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักการเมืองคนอื่นๆ หรือนักการเมืองในรุ่นต่อไปได้ด้วย ซึ่งหลักธรรมที่จะสามารถนำมาเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้นักการเมืองท้องถิ่นใช้ในการปฏิบัติงานมีมากมายหลายหลักธรรม เช่น อิทธิบาทธรรม พรหมวิหารธรรม หิริโอตตัปปะธรรม สังคหวัตถุธรรม ทศพิธราชธรรม สปัทธิธรรม เป็นต้น ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้เมื่อนำมาส่งเสริมซึ่งกันและกันจะนำพาหรือกระตุ้นให้นักการเมืองท้องถิ่นอำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมตามมานั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมการมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรส่งเสริมให้มีการใช้หลักธรรมะของพุทธศาสนาเข้าไปสอดแทรกในองค์ประกอบของการทำหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ควรส่งเสริมให้เกิดการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนหรือนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอรวัชบุรีให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ควรส่งเสริมให้เกิดการอบรมสั่งสอนและฝึกฝนของคนคนนั้น เพื่อสร้างแบบอย่างนักการเมืองที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแล้วยกย่องสรรเสริญให้เกิดการปฏิบัติเลียนแบบในด้านดีสำหรับนักการเมืองทุกระดับ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 ควรศึกษาการบูรณาการหลักธรรมด้านต่างๆกับการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นอำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดและนักการเมืองในระดับอื่นๆต่อไป

2.4 ควรศึกษาวิจัยแนวทางการบูรณาการหลักธรรมกับหลักการดำเนินชีวิตของประชาชนในยามวิกฤติปัญหาชีวิตด้วยคุณธรรมจริยธรรมเพื่อช่วยให้สามารถผ่านพ้นวิกฤติชีวิตได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2553). **ธรรมภิบาลท้องถิ่นว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส**. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก็อปปี.

_____. (2559). **การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรการและกลไกการป้องกัน**. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2567 จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_122.pdf.

จิราพร บาริศรี, เจนรบ พลเดช, ผ่องพรรณ มุริกันนท์. (2566). ปัจจัยเชิงสาเหตุของการทุจริตในภาครัฐของจังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 5(5), 83-90.

ทิตนา แคมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาลี สืบกระแส. (2552). **การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา, ป.ด. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

ณัฐศักดิ์ จันท์ผล. (2552). **การพัฒนาแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

พัชรี ปิยภรณ์. (2561). **การพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

พระสมุห์ประสิทธิ์ ปัสสิโก (แสนดวง). (2560). **การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2**. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ยุวดี สุดสายเนตร. (2562). **แนวทางการบริหารงานบุคคลตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. โรงเรียนทุ่งคาพิทยาคาร. (ออนไลน์). **ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม**. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2567 จาก http://www.thungka.ac.th/datashow_67396.

สำราญ มีแจ้ง. (2557). **สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย : ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวรีย์ แสงจันทร์. (2562). **การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อนิสา กอมะ. (2565). **แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2**. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.